

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Kīna

Lietas, kuras jāzin pirms dodies

Children |

Students |

Business people |

Tourists

Priekšvārds

Kad vien Jūs dodaties uz valsti vai satiekat cilvēkus no šīs valsts, vienmēr gadās saskarties ar lietām, kuras ir atšķirīgas. Viņi ēd citādākus ēdienus, viņiem ir cits priekšstats par laiku, pieklājību, kā respektēt vienam pret otru, par lietām, kuras ir dzīvē svarīgas. Gluži dabiski, un par spīti zinot, ka visi vienas valsts pilsoņi neuzvedas vienādi, mēs veidojam vispārinājumus no tā ko redzam un piedzīvojam. Tas palīdz mums saprast jauno vidi un dod mums pavedienus kā jāuzvedas. Šeit būs īss pārskats par lietām, kuras Jūs varētu piedzīvot viesojoties Ķīnā vai kad sarunājamties ar cilvēkiem no Ķīnas. Saprotams, ka ne visi uzvedīsies kā aprakstīts, bet vairums būs audzināti vidē, kur tas ko mēs aprakstīsim ir normāla daļa no sociālās dzīves. Ir svarīgi šo lasīt ar atvērtu prātu un izmantot šo informāciju kā starta punktu, lai izpētītu Ķīnas dārgumus un tās kultūru.

Nelielam ieskatam

BASIC MODULE |

Ķīna ir trešā lielākā valsts pasaulē- pēc Krievijas un Kanādas- un lielākā valsts Āzijā. Teritorija, kas aptver aptuveni 9 600 000 kvadrātkilometrus, tiek apdzīvota ar vairāk nekā 1300 000 000 cilvēkiem.

Pilsētas Ķīnā bieži ir ļoti lielas. Pēc „Oficiālās zilās grāmatas” publicētas 2009. gadā, kas izstrādāta Ķīnas Sociālās Zinātnes Akadēmijā, tiek ziņots, ka līdz 2008. gadam ir 118 pilsētas ar iedzīvotāju skaitu vairāk kā miljons un 4 pilsētas, kurās ir vairāk kā 10 miljoni. Visapdzīvotākās pilsētas ir Čonkvinga, aptuveni 29 190 000 2011. gadā, Šanhaja ar 23 470 000 2011. gadā, sekojot Bejingai- 20 180 000 2011. gadā, Honkongas reģions tiek apdzīvots ar „tikai” aptuveni 7 071 576 cilvēkiem.

Ārzemnieki deva valstij Ķīnas vārdu. Ķīnieši to tradicionāli sauca par Vidējo Karaļvalsti (Zonguo). Pagātnē ķīnieši patiešām uzskatīja savu valsti par pasaules centru. Šodien ķīnieši vēl aizvien ir ļoti lepni par savu nāciju un tās kultūru. Ja Jūs kritizēsiet Ķīnu ķīniešiem, viņš vai viņa var justies personiski ļoti aizskarts. Kā ar jebkuru ceļojumu uz citu valsti, gudri ir paturēt kritiskus viedokļus pie sevis. Šis ir īpaši attiecināms uz lietām, kas ir radījušas kritiku par Ķīnu Rietumos, kā viena bērna politika un cilvēktiesības. Labāk turieties tālāk no trīs T- Tibeta, Taivāna un Tjjananmeņu- arī dzen.

Pēc Ķīnas valdības oficiālās informācijas, Ķīnā dzīvo 56 dažādas etniskas grupas. Lielākais vairākums (vairāk nekā 90%) ir han ķīnieši, atstājot 55 minoritātes grupas apdzīvojot visu valsti. Ķīnas valdība ir ieinteresēta saglabāt šo grupu identitāti un kā sekas šim, grupām nav jāievēro iedzīvotāju kontroles tiesību akti.

Pēc aptaujas, kuru veica Purdu Universitāte 2007. gadā vairāk nekā puse Ķīnas iedzīvotāji esot ateisti. Kultūras Revolūcijai bija liela ietekme uz to. Kaut arī Ķīnā atrodas ticīgie no gandrīz visām reliģijām- Taoisma, Budisma, Islama, Jūdaisma.

Kaut arī Ķīnā atrodas ticīgie no gandrīz visām reliģijām-

**Taoisma,
Budisma, Islama,
Jūdaisma.**

Etniskās komūnas

BASIC MODULE |

Individuālistiska attieksme pret katru dzīvu būtni tiek bieži uzskatīta par tipisku Rietumu kultūrai. Ķīnā cilvēki tiek uzaudzīnāti ar pārliecību, ka kopiena nāk vispirms- tās labklājība ir daudz svarīgāka nekā individuāla laime. Tādēļ Ķīnas cilvēki bieži dara tā kā citi dara, domā to ko citi domā un pieņem lēmumus kolektīvi. Galu galā, ja visi dara kaut ko specifiskā veidā, tātad tam ir jēga. Harmonija grupā ir galvenā vērtība. Rezultātā atšķiršanās no pūļa, kas tiek Rietumos pozitīvi vērtēts, tiek uzskatīts par negatīvu Ķīnā. Taču ir apstiprinājums, ka tas mainās. Jaunai paaudzei ir tendence būt vairāk individuālai, kaut arī lojalitātes sajūta pret ģimeni, kompāniju un valsti vēl joprojām ir ļoti spēcīga.

Vērtības un Attieksmes

BASIC MODULE |

Ķīnieši attiecas pret Taoisma un Konfūcisma principiem kā fundamentāliem viņu kultūrā un tie tiek vēl aizvien glabāti mūsdienās. Šīs tradicionālās vērtības ir būtiski saistītas ar cīnīšanos par harmoniju ar apkārtējo pasauli, sevis pieņemšanu, kā arī ar Konfūcija piecām vērtībām: pareizību, gudrību, uzticību, taisnīgumu un cilvēcību.

Vissvarīgākā lieta ķīniešiem ir „saglabāt reputāciju”. Tas var tikt identificēts ar rietumnieku koncepciju par cieņu, godu un reputāciju. Kāds kurš „saglabā savu reputāciju” un palīdz citiem saglabāt viņu reputāciju ir godājams cilvēks. Ķīniešiem „reputācijas zaudēšana” ir traģēdija. Tā rezultātā var izjukt attiecības. Tādējādi ir svarīgi parūpēties, lai sarunas rit gludi. Tieša kritika, īpaši no personas skatu punkta var beigties ar reputācijas zaudēšanu un iznīcināt potenciālu draudzību vai biznesa attiecības.

Tradicionāli ķīniešiem nepatīk izrādīties. Viņi novērtē pieticību un pieklājību tiek uztverta kā sevis par zemu novērtēšana, kas ir vairāk vai mazāk vienāda ar pieticības izpratni rietumos. Ķīniešiem vienmēr novērtēs sevi zemāk un uzsvērs to statusu, kuri būs pa viņu. Kad viņš dzird komplimentu, viņš teiks, ka tas ir pārspīlēts un viņš to anv pelnījis.

Tradīciju respektēšana ir ļoti svarīga ķīnieša dzīvē. Tas nav pārsteidzoši, jo dažas Ķīnas tradīcijas ir netraucēti saglabājušās tūkstošiem gadu. Ķīnieši apzinās cik svarīgs ir viņu pienesums pasaules civilizācijas attīstībai. Patiešām, ko darītu cilvēce bez papīra, makaronu ēdieniem, porcelāna, decimālās sistēmas, lietussargiem, kompasiem, ķerrām, iespiešanas, šaujampulvera, tējas, zobu birstēm un... toaletes papīra?

Bērni Ķīnā

CHILDREN MODULE |

Ķīnā bērni tiek dievināti. Viņi netiek uzskatīti kā atšķirtas būtnes, bet kā pēcteči- līnijas turpinātāji. Ķīnietis ir nešķirami un uz mūžu saistīts ar ģimeni, kas mīl un ciena, bet arī tiek iesaistīta visur un zina par visu.

.....

Ķīnā parasti vecvecāki rūpējas par mazuli. Bērni tradicionāli tiek nēsāti uz pieaugušo rokām vai muguras daudz ilgāk nekā tas ir Rietumu gadījumā. Viņi bieži arī guļ vecāku istabā daudz ilgāk nekā Rietumu mājās. Daudzi tic, ka tā ir šī nēsāšana kas ceļ kolektīvo garu, kurš ir tik dominējošs Ķīnas sabiedrībā.

.....

Kopš 70. gadu beigām pakāpeniski tika ieviesta „viena bērna politika”, vidējā ķīniešu ģimene audzina tikai vienu bērnu, kaut arī tagad šī politika sāk mazināties. Daļēji tam ir sakars ar bagātības pieaugumu. Vecāki tagad var atļauties uzaudzināt divus bērnus un daži var samaksāt soda naudas, kuras dažreiz tiek uzliktas, ja ir otrs bērns. Bērns ir ģimenes centrs- viņi tos sauc par „mazajiem imperatoriem”- un pat ģimenēs, kuras nav ļoti bagātas, vecāki cīnās, lai nodrošinātu vislabāko saviem bērniem. Daži saka, ka viņi ir neticami iecietīgi.

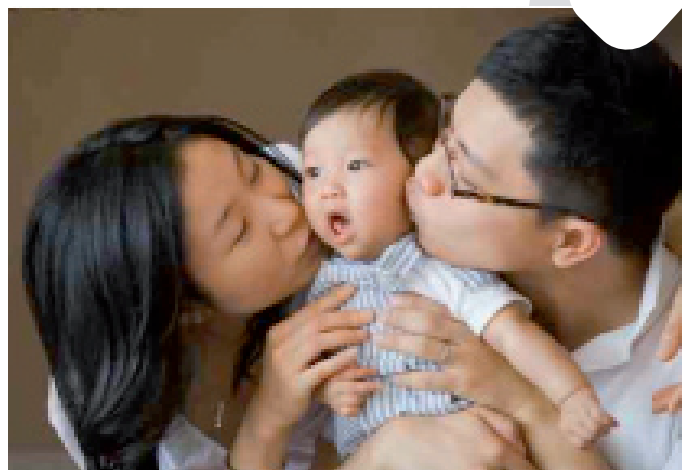

Bērni Ķīnā

CHILDREN MODULE |

Mazam ķīniešiem nav daudz brīva laika. Ķīniešu vecāki domā, ka pārāk daudz brīvam laikam ir negatīva ietekme uz mācību rezultātiem. Laikā, kas nav paredzēts mācībām, bērni var lidināt pūkus, nodarboties ar kung-fu, spēlēt galda tenisu vai badmintonu vai citas āra aktivitātes. Vecāki to uzskata kā daļu no bērna vispārējās attīstības.

Mīloši ķīniešu vecāki rūpējas galvenokārt, par sava bērna attīstību. Jaunam ķīniešiem jābūt smagi strādājošam un jācīnās par izcilību. Vecākiem vajadzētu nodrošināt savas atvases ar prasmēm, kuras var būt noderīgas pieauguša cilvēka dzīvē. Gluži kā daudzās citās valstīs laika tērēšana pie televizora vai video spēlēm tiek uzskatīta par nepareizu, kaut arī jaunā paaudze kļūst interneta draudzīgāka.

Tradicionāli, ķīnieša māte nerūpējās par sava bērna pašcieņu. Viņas neapmierinātība ar bērna darba rezultātiem tiek izteikti atklāti un skarbi. Viņa ar sajūsmu nesveic visu, ko bērns dara - dažas lietas ir pašsaprotamas un tās nav jāapbalvo. Patiesus sasniegumus apbrīno visa ģimene. Taču pēdējā laikā šis izsauc debates Ķīnas medijos.

Vecāki liek lielu uzsvaru uz tradicionālo vērtību „Dong Ši”, citiem vārdiem, mācīt bērnu uzvesties vienmēr atbilstoši jebkurai situācijai un bez pārmetumiem. Bērniem vajag būt apdomīgiem un nobriedušiem, pirmām kārtām rūpējoties par citiem un tikai pēc tam par sevi. Jauniem vīriešiem vajag arī iepriekš paredzēt citu vēlmes.

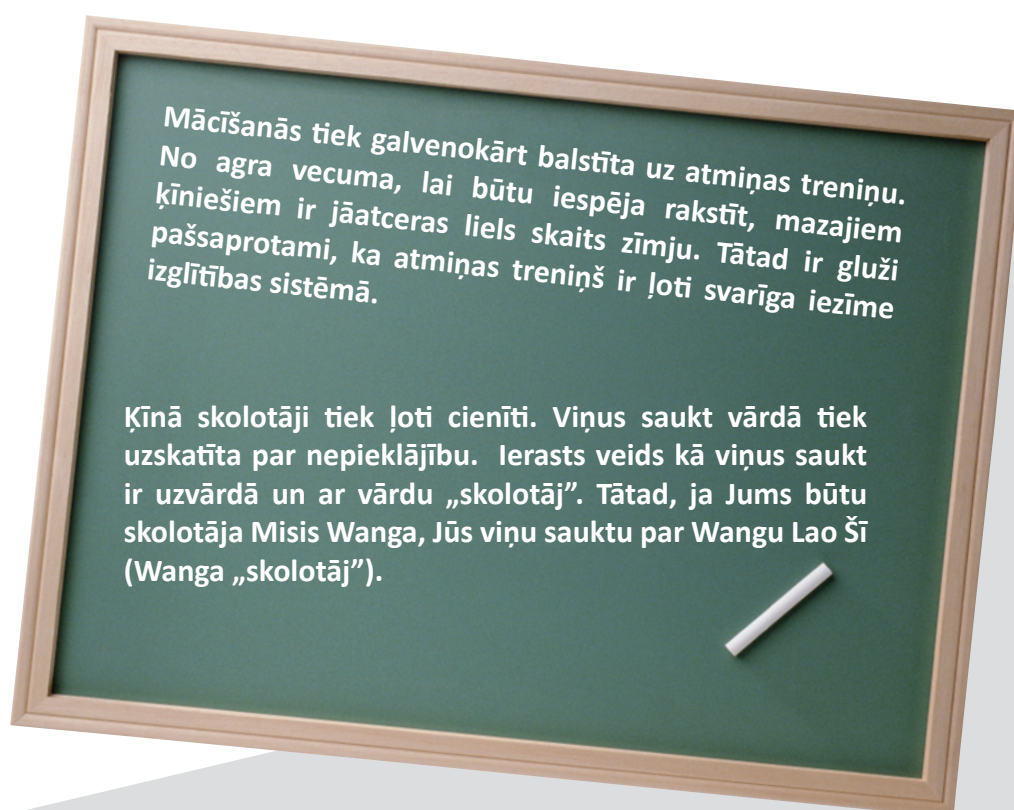

Izglītība

STUDENTS MODULE |

Attieksme pre izglītību ir ārkārtīgi nopietna- tā ir prioritāte pār visām citām lietām. Ķīnieši liek lielas cerības uz saviem bērniem un konsekventi cīnās, lai tās sasniegtu. No ļoti agra vecuma bērni pierod pie konkurences, un pie smaga darba dēļ labākajām atzīmēm.

Mācīšanās tiek galvenokārt balstīta uz atmiņas treniņu. No agra vecuma, lai būtu iespēja rakstīt, mazajiem ķīniešiem ir jāatceras liels skaits zīmju. Tātad ir gluži pašsaprotami, ka atmiņas treniņš ir ļoti svarīga iezīme izglītības sistēmā.

Ķīnā skolotāji tiek ļoti cienīti. Viņus saukt vārdā tiek uzskatīta par nepieklājību. Ierasts veids kā viņus saukt ir uzvārdā un ar vārdu „skolotāj”. Tātad, ja Jums būtu skolotāja Misis Wanga, Jūs viņu sauktu par Wangu Lao Šī (Wanga „skolotāj”).

Vēl bez Dong Šī, ir „Zen Jing” vērtība jeb pareizība. Jaunam ķīniešim vajag būt uzticīgam, godājamam, tikumīgam, taisnīgam un paklausīgam. Nekādā gadījumā tiem nevajadzētu novirzīties no pieņemtajām normām.

Ķīnā izglītība sākas no 3 gadu vecuma, kā arī gandrīz pienākums padarīt ģimeni lepnu ar labiem rezultātiem. „A ar mīnusu” varētu būt ģimenes

tragēdija. Atzīmes skolā, kas nav apmierinošas, var novest pie stundām papildus uzdevumu mājās, vadoties pēc likuma „atkārtošana zināšanu māte”.

Ķīniešu bērni ļoti smagi strādā- viņi pavada stundas pie grāmatām un gandrīz visi no viņiem iet uz papildus nodarbībām, kuras izvēlās viņu vecāki. Bieži tās ir angļu valodas stundas, mūzikas instrumentu spēle, peldēšana vai citas fiziskās aktivitātes.

Izglītība

STUDENTS MODULE |

Pastāv trīs līmeņi skolas sistēmā- pamata, vidējā un vidusskolas, pirms kārtojot eksāmenus, lai tiktu uz universitāti.

Universitātes eksāmens tiek saukts par „augstāks eksāmens” (Gao kao) un tas notiek katru gadu jūnijā, katrā provincē. Tas ilgst 3 dienas un tajā ietilpst matemātika, ķīniešu valoda un svešvaloda un papildus priekšmets, kas ir atšķirīgs, ņemot vērā specializāciju, kurai topošais students vēlas pieteikties.

• **Ķīnā 2011. gadā bija 2429 apstiprinātas valsts un privātās universitātes. Šajā skaitā neietilpst militārās universitātes, kā arī universitātes Honkongā vai Makao. (Ķīnā nav atšķirības starp koledžām un universitātēm) Aptuveni 34 000 000 cilvēki šobrīd studē Ķīnas universitātēs. Pēc 4 gadiem studenti parasti iegūst bakalaura grādu. Maģistriem nepieciešams vēl 2 vai 3 gadu ilgas studijas. Doktoriem tas ilgst parasti 3-5 gadus.**

.....

Kaut arī daudzi jauni ķīnieši iet universitātē (2011. gadā 78,7% no visiem skolas beidzējiem bija iespēja doties uz universitāti)*, atlase uz labākajām universitātēm ir ļoti smaga.

Dažkārt ir nepieciešams būt provinces labākajam studentam, lai tiktu uzņemts labā universitātē. Konkurence ir sīksta un dažreiz viena daļa no punkta var izšķirt vai students tiek uzņemts vai nē. Dažas universitātes tagad vada savus iestājekāmenus balstoties uz labākajiem „Gao Kao” vai uz tiešu iestāšanās testu.

Izglītība

STUDENTS MODULE |

Ķīnieši aizgūtnēm aicina studentus no ārvalstīm. Bez vēlējamās dalīties ar zināšanām un pieredzi, universitātes internacionālais profils tiks paaugstināts ar ārzemju studentu apmaiņām un ciemošanos.

Lielākā daļa no Ķīnas studentiem dzīvo universitātes pilsētiņā. Viņi dzīvo kojās, kur istabas gandrīz vienmēr tiek dalītas uz vairākiem. Students var dzīvot kopā ar līdz pat 8 cilvēkiem istabā, kaut arī daudz biežāk tur būs 6 vai 4. Aspiranta līmenī var arī sagaidīt 2 studentus istabā. Internacionālie studenti parasti nedzīvo kopā ar Ķīnas studentiem.

Ķīnā augstākā izglītība nav bezmaksas. Pat valsts skolas prasa samaksu par izglītību. Vidējai Ķīnas ģimenei tas ir liels izdevums. Tomēr bērna izglītība ir prioritāte katrā ģimenē. Pat ja tas ir liels upuris, vecāki un vecvecāki krājnaudu savu mazbērnu izglītībai. Izglītība tiek uzskatīta par ceļu uz labklājību un labu darbu.

„Kļūsti par ārstu, inženieri vai biznesmenu”- šīs ir ķīniešu vecāku vēlmes. Šīs profesijas tiek uzskatītas par prestižām. Viens no iemesliem, kādēļ tām ir tāds statuss, jo ir nepieciešams pavadīt daudz gadu mācībās un notiek mācīšanās mūža garumā.

Kaut arī noteiktas profesijas, kā tās, kuras ir saistītas ar literatūru, valodām vai mākslu nav tik augstu vērtētas kā zinātne, medicīna vai juristrudence, mūsdienās, ja kāds ir spējīgs nopelnīt labai dzīvošanai ar šīm iemaņām, tad uz to raugās pozitīvi. Vecāki joprojām ir noraizējušies par to, cik stabila būs viņu bērnu karjera.

Ceļošana un Tūrisms

TOURISTS MODULE |

Eiropietim ceļojums uz Ķīnu būs kā kontaktēšanās ar citu pasauli, joprojām tādu ar draudzīgiem cilvēkiem, tīrām viesnīcām, bez draudiem vai zādzībām. Ķīna ir relatīvi droša valsts tūristam. Tā ir tik liela valsts, ka lai to sajustu, Jums būs jāpaceļo apkārt. Paturiet prātā, ka ne tikai ārzemniekiem, bet arī burtiski miljoniem ķīniešu patīk ceļot.

Gadā dažas reizes - īpaši valsts brīvdienās- kad ātri tiek izpārdotas biļetes. Pavasara festivālā lielākā daļa ķīniešu brauc ceļā uz savu dzimto pilsētu un transporta sistēma kļūst tik pārblīvēta, ka Jums liksies, ka vairāk nevienam vietu nav. Pilsētas pašas par sevi reiz bija provinces ar riteņiem, bet tagad jau pierasti ir pilnas ar mašīnām un sastrēgumiem.

Gaisa satiksme

Tagad ir pieaudzis skaits relatīvi lētām lidmašīnām, kas pārvadās Jūs no viena Ķīnas reģiona uz nākamo. Lidojumi ir labi organizēti un kvalitatīvi un tiem, kuriem ir maz laika, ir visvieglākais un vislabākais veids kā nokļūt no A uz B. Gluži kā iekšzemes transports tiek ātri rezervēts, tā arī internacionālie lidojumi un savienojumi arī cieš tipisko vasaras brīvdienas perioda, un tādu svinību kā Ziemassvētki, Lieldienas un Pateicības dienas, laikā.

Ceļošana un Tūrisms

TOURISTS MODULE |

Ceļošana ar vilcieniem

Ja Jums ir laiks un patīk piedzīvojumi, vilcieni Ķīnā ir lielisks veids kā ceļot. Tie ir punktuāli un kvalitatīvi-īpaši ar jaunajiem ātrvilcieniem, kuri tiek būvēti- kaut arī tie it bieži ir neticami pārpildīti.

Ķīnā biļetes vilcieniem tiek palaistas tirzniecībā noteiktās dienās pirms aizbraukšanas. Tas varētu būt 10 vai 20 dienas. Jums ir jāzin kad tās sāks pārdot, lai būtu drošs, ka dabūsi biļeti. Brīvdienās ir gandrīz neiespējami nopirkt biļeti-cilvēki nakšņo stacijās un cīnās, lai tiktu vilcienā.

Guļamvilcienos ir mīkstas gultas bagātajiem ceļotājiem, cietas guļvietas tiem, kuri nav tik turīgi. Tur ir arī mīksti krēsli un cietas sēdvietas citām sociālajām klasēm.

Ceļošana un Tūrisms

TOURISTS MODULE |

Ķīnas svētku dienas

Svētki	Dātums	Svētku garums
Jaungads	1. janvārī	3 dienas
Pavasara festivāls	Pārvietojas ar lunāro ciklu	7 dienas
Qingming festivāls	Parasti aprīlī, bet pārvietojas ar lunāro ciklu	3 dienas
Maija diena	1. maijs	3 dienas
Pūķa laivu festivāls	5. dienā 5. lunārā kalendāra mēnēsī	3 dienas
Rudens vidus diena	15. augustā sāskaņā ar lunāro kalendāru	1 diena
Valsts svētki	1. oktobrī	7 dienas

Esat uzmanīgi, ja Jūs vēlaties ceļot, kad arī daudzi Ķīnas iedzīvotāji paņem brīvas dienas no darba ap šīm brīvdienām, lai tās paildzinātu- īpaši Pavasara festivāls un Nacionālā diena. Šajos laikos visi transporta veidi ir īpaši pārpildīti.

Ceļošana un Tūrisms

TOURISTS MODULE |

Dialekti

Daudz ir ķīniešu dialekti, bet tikai divi no tiem skaitās: Mandarīnu un Kantoniešu, kaut arī Mandarīnu tiek arvien vairāk pieņemts kā valsts rakstiskais un mutiskais standarts. Abas ir tonālas valodas. Tas nozīmē, ka vārda nozīme var mainīties atkarībā no toņa- un pat tam pašam tonim nozīme var mainīties pēc konteksta! Taču tas ir ļoti noderīgi zināt dažas pamatfrāzes ķīniešu valodā, jo daudzi Ķīnas iedzīvotāji vēl nerunā daudz angliiski.

Ķīniešu valodai ir divas sejas- izrunātā un rakstītā. Tas nozīmē, ka rakstīšana nav transkripcija kā vārds izklausās (kā tas ir rietumu rakstītajā sistēmā). Lai palīdzētu iemācīties ķīniešu valodu, bijuši vairāki mēģinājumi to latīniskot (izmantojot rietumu alfabēta formu). Tas kulmināciju sasniedza Pinyinā- (veids kā nosaukt pa burtiem ķīniešu valodu caur skaņu) un tas tiek izmantots Ķīnas skolās, lai palīdzētu ārzemniekiem mācīties valodu. Kopš datoru ēra ir sākusies, datora lietotāji, tā vietā lai sevi apgrūtinātu ar ķīniešu valodas zīmju kaligrāfiju, vienkārši ieraksta vārdu pinyinā un attiecīgas zīmes parādās uz ekrāna. Dators spēj arī lasīt zīmes.

Kaulēšanās

Kaulēšanās ir ļoti ierasta parādība Ķīnā. Lai kur arī Jūs būtu par jaunu nenāks, ja Jūs pajautāsi vai varat dabūt atlaidi. Īpaši tūrismu vietās, Jūs varat ļoti kaulēties. Jūs pat varētu sākt no 10 %! Kur kioska īpašnieks vai veikalnieks nerunā angliiski, Jūs varat viegli komunicēt izmantojot viņu kalkulatoru, lai parādītu cik Jūs esat gatavs maksāt. Kā ikvienā valstī cilvēki var izmantot emocionālu šantāžu, lai pārliecinātu Jūs pirkt vairāk vai samaksāt vairāk. Beigās ir atkarīgs vai Jūs jūtat, ka kaut kas ir tā vērts un vai Jums tiešām to vajag.

Ceļošana un Tūrisms

TOURISTS MODULE |

Restorāni Ķīnā bieži ir rosīgas, trokšņainas vietas, kur ēšana tiek pavadīta ar daudz sarunām. Dažos ir īpašas sānistabas cilvēku grupām vai īpašiem notikumiem un ja Jūs ķīniešu namatēvs uzaicina uz pusdienām, Jūs varētu tikt aizvests tieši turp. Kā ikvienā valstī, arī te ir virkne restorānu no augstā luksusa gala līdz ēstuvēm iepirkšanās centros. Ēdienkarte, kas tiek Jums nodrošināta ļoti bieži ir milzīga grāmata ar spilgtiem, krāsainiem ēdienu attēliem tajā. Dažās arī varētu būt ēdienu apraksts angļiski, bet daudzās vietās tā joprojām nav un Jums būs jāmin ko Jūs ēdat. Ķīniešu virtuvē tiek ietverta ļoti daudz gaļas ēšana. Cūkgaļa ir populāra, kā arī vista, pīle un zivs. Jums iespējams pat parādīs zivi dzīvu plastmasas maisiņā pirms tie to aiznesīs uz virtuvi un pagatavos to Jums. Ja Jūs esat veģetārietis, tomēr badā nebūsiet. Jums būs plaša izvēle ļoti garšīgu dārzeņu ēdienu no kā izvēlēties.

Ceļotājiem, kuri nevēlas pagaršot vietējo ēdienu vai kuri vēlas atpūsties no komunikācijas izaicinājuma, izmēģinot savu ķīniešu valodu restorānos, ir pieejams arvien lielāks skaits internacionālo ķēžu, kā Pica Hut, Makdonalds. Protams, arī šie ir adaptējušies, lai piemērotos vietējo garšai, tātad negaidiet, ka atradīsiet tieši to, ko saņēmt mājās.

Ēšana ārpus mājas

Ķīniešu virtuve ir sarežģīta un ļoti dažāda. Ēdieni atšķiras no reģiona uz reģionu- daži reģionālie ēdieni ir slavenāki par citiem (kā Sihuan vai Guangdong). Rīsi vai nūdeles ir pamatēdiens lielākajam vairumam ķīniešu ēdienu. Daži ēdieni ir starptautiski atpazīstami, kā Pekinas pīle vai klimpas ar gaļas pildījumu. Neesat pārsteigti, ja cilvēki ēd lietas kādas rietumnieks reti pat apdomātu- kā vistas kājas vai cūkas šņukurs. Kaut arī mīts, ka ķīnieši ēd visu ir tikai tas- mīts.

Ceļošana un Tūrisms

TOURISTS MODULE |

Dažādie ieradumi

Ceļojot uz jekuru valsti Jūs nenovēršami redzēsiet lietas, kas cilvēkiem šķiet parastas, bet Jums var šķist neparastas vai iespējams pārsteidzošas. Līdzvērtīgi lietas, kuras Jūs darāt dabiski var netīši aizskart. Ķīna, šim nav nekāds izņēmums.

Kaut arī spļaušana tiek uzskatīta par sliktām manierēm, cilvēki spļauj uz ielām daudz vairāk nekā Eiropā, un viņi bieži izdara vairāk skaņu kad ēd. Viņi arī dažkārt izņauc savus degunus atklāti bez kabataslakatiņiem. Sabiedriskās tualetēs papīrs ne vienmēr ir pieejams. Jums vajadzēs paņemt pašam savu. Un daudzas publiskās toaletes ir tupēšanas toaletes.

Ķīnas iedzīvotāji arī domā, ka daži no eiropiešu ieradumiem ir diezgan savādi: izmantotu kabataslakatiņu likšana atpakaļ kabatā, nagu košana, zobu bakstīšana, pieskaršanās pie mutes ar pirkstiem, šie visi tiek uzskatīti par nehigieniskiem. Izvairieties no grimašu taisīšanas un žestikulēšanas, īpaši norādīšanas ar pirkstu.

Pārrunas parasti aizņem daudz laika. Vajag būt pacietīgam, optimistiskam un mierīgam, un atcerēties, ka ķīnieši nav paraduši savus viedokļus izteikt tieši uzreiz. Tradicionāli viņi drīzāk izvairīsies no konforntācijas, ķersies pie lietas vēlreiz un atradīs citu risinājumu.

**Pārrunas parasti
aizņem daudz
laika. Vajag
būt pacietīgam,
optimistiskam un
mierīgam**

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Ķīniešu biznesmenim, veicot darījumus, vissvarīgākā lieta ir kontrahenta kompetences. Viņi pārbauda viņa zināšanas par noteikto jomu pirmās tikšanās laikā. Atkarībā no biznesa partnera zināšanām, viņi vai nu cienīs viņu vai arī mēģinās iegūt labumu no viņa zināšanu trūkuma.

Tādējādi, kad tādas frāzes kā „varbūt”, „mēs pie tā atgriezīsimies vēlāk” vai „mēs redzēsim” parādās, tām vajadzētu tikt saprastām kā „nē”. Ir jāpatur prātā, ka ķīniešu valodā nav ekvivalenta „jā” vai „nē”.

Ķīnas cilvēki izturās pret hierarhiju gan privātajā dzīvē, gan biznesā ar vislielāko cieņu. Tādējādi delegāciju līderi pirmie ienāk konferences istabā un viņi veic sarunas. Partneriem vajadzētu rūpēties, lai viņi reprezentētu vienlīdzīgu stāvokli. Grupas biedriem vajadzētu izvairīties no viedokļa izteikšanas, kas atšķirtos no līderu pozīcijas.

Etiketes neievērošana ķīnieša acīs tiek uzskatīta kā goda aptraipīšana un var norakt sadarbības iespēju. Ja Jūs gribat veidot biznesu ar ķīniešiem, Jums nevajadzētu viņus atklāti kritizēt, smieties par viņiem vai izturēties pret viņiem veidā, kas nav saskaņā ar viņa pozīciju kompānijā.

Punktualitāte tiek ļoti novērtēta- tikšanās kavēšana ir personisks apvainojums. Tikšanās sākās ar uzņēmēja apsveikuma runu- vadītājs no grupas. Tad vajadzētu sekot atbildes darbībai. Sarunāšanās par ikdienišķām lietām ir domāta, lai atmosfēru padarītu brīvāku un patīkamāku. Aplausi var būt veids kā sveikt kādu kompānijā. Tiem vajadzētu būt kā atbildes darbībai.

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Ja Jūs gribat veidot biznesu ar ķīniešiem, Jums vajadzētu sev izveidot daudz smalkas vizītkartes- viņiem ir ļoti svarīga skaista prezentācija uz kartiņas. Vizītkartes ir jādod un jāsaņem ar abām rokām. Nepieklājīgi ir ielikt vizītkarti savā kabatā tās īpašnieka klātbūtnē. Bieži ir noderīgi novietot vizītkartes priekšā uz galda tikšanās laikā (kur ir galds) kā palīgu, lai atcerētos vārdus.

Jums nevajadzētu žestikulēt, veidot grimases, kādam pieskarties vai uzsist uz pleca, ķīkināt vai uzsprāgt smieklos bez iemesla! Ķīnieši novērtē savaldīgu uzvedību un mierīgumu. Viņiem nepatīk, ja rāda ar pirkstiem- ja Jūs gribat norādīt uz kaut ko, dariet to ar atvērtu plaukstu.

Dreskods

Biznesa apģērbs ir konservatīvs- tumši uzvalki un kurpes, nospiestas kaklasaites. Biznesa etiķetē tiek sagaidīts, ka sievietes valkā kleitas vai kostīmus, ne pārāk augstiem papēžiem. Mini kleitas, bezgaumīgas kaklarotas vai blūzes ar dziļu izgriezumu neatstās labu iespaidu. Vasarās vīriešiem nav vajadzības valkāt kaklasaites un žaketes. Tumšas bikses un krekls ar neattaisītu apkaklīti arī ir pieņemams.

Kad Jūs biznesā sadarbojaties ar ķīniešiem apzinieties, ka sarunas aizņems laiku. Ķīnieši domā par laiku „kosmiskā” kontekstā un vienmēr veido ilgtermiņa plānus. Kamēr steidzīgs eiropietis visu gribētu izdarīt ātri. Kad gala termiņš tiek noteikts ir labi, ja var dažas nedēļas paturēt rezervē.

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Sasveicināšanās

Sasveicināšanos un atvadīšanos vajadzētu iniciēt partnerim no Ķīnas. Parasti rietumnieciskais rokasspiediens tiek akceptēts. Tomēr var notikt kļūdīšanās, jo pēc Ķīnas tradīcijām ar paklanīšanos pieteik. Buča uz vaiga tiek uzskatīta par pārlietu intīmu- īpaši pirmajā tikšanās reizē. Ir ieteikums pievērst uzmanību veidam kā uzrunāt Jums pretī stāvošo secības kontekstā. Ķīnā uzvārds vienmēr tiek likts pirms vārda, ja kādam ir zinātniskais grāds, to vajadzētu teikt aiz uzvārda. Kā cieņas apliecinājumu kopmānijas vadītājs tiek uzrunāts kā „Priekšsēdētājs ...”. Lūdzu paturiet prātā, ka ķīnieši ir nepakļāvīgi pret ģimeniskumu ar saviem biznesa partneriem.

Dāvanu dāvāšana

Ļoti svarīga biznesa un sociālo attiecību sastāvdaļa ir tradicionālās dāvanas. Ķīnieši dod dāvanas un sagaida, ka citi darīs to pašu. Dāvanai jābūt skaisti iesaiņotai. Vislabākās krāsas ir zelta un sarkana vai sudraba un rozā. Esat uzmanīgs ar lietām baltā vai melnā krāsā, jo Ķīnā tās ir sēru krāsas. Ķīnieši ir pragmatiski un tas ir redzams viņu attieksmē pret dāvanām. Labas biznesa dāvanas ir eleganta korporatīvā ierīce, roku izstrādājumi no Jūsu valsts, eleganti darbavirsmas aksesuāri. Dāvanai nevajadzētu būt pārāk lētai, kas norādītu par respekta trūkumu, kā arī ne pārāk dārgai, jo varētu būt apkaunojoši, ja viņu dāvana nav tik vērtīga. Dažiem skaitļiem ir īpaša nozīme. Skaitlis „4” ir aizliegts- tas atgādina vārdu „nāve”. Skaitlis „8” tiek uzskatīts par piemērotu, jo tas ir līdzīgs vārdam, kas nozīmē pārticību un attīstību.

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Olimpiskās spēles Bejingā sākās 8 mēneša 8 dienā 2008. gadā plkst. 8.00. Skaitlis „9” simbolizē ilglaicīgas attiecības.

Mājas vizīšu laikā tiek ļoti novērtēts, ja Jūs pasniedzat dāvanu namatēva sievai. Šokolādes konfektes vai konjaks ir piemērots. Dāvanas netiek atvērtas dāvanu sniedzēja klātbūtnē. Pēc vienas tradīcijas, Jums vajadzētu izlikties, ka nevēlaties pieņemt dāvanu. Otrajai pusei vajadzētu uzstāt. Tad ir nepieciešams pieņemt dāvanu un aiz pateicības izkust. Dāvanas tiek dotas un saņemtas ar abām rokām.

Dažas dāvanas ir aizliegts. Nepieņemami ir dāvināt pulksteņus (šķiet, ka viņu skaņa nosoda kādu uz nāvi), lietussargu (tas var nozīmēt atvadas), zaļa cepure liecina par piekrāptu vīru. Naži arī nav laba dāvana.

Biznesa pusdienas

Izveidot personiskas attiecības ir daudz svarīgāk nekā oficiālas tikšanās ofisā. Spēja iegūt ķīnieša partnera uzticību, kamēr tiek kopīgi pavadīts laiks, ir viena no panākumu atslēgām. Pusdienas, formālas vai neformālas, ir veids kā veidot attiecības un var nākties, ka Jūs aicina uz daudzām. Šī ir vieta plaša spektra sarunām, ne tikai biznesa. Intereses izrādīšanu par Ķīnu, bez kritizēšanas, tiek augsti novērtēta un tiek uzskatīta par draudzīgu zīmi.

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Ielūgumi uz vakara banketiem ir svarīga personisko attiecību daļa. Ķīnietis sagaida, ka namatēvs viņu sagaidīs pie durvīm un aizvedīs viņu līdz vietai pie galda, atbilstoši viņa pozīcijai kompānijā. Goda vieta, kas rezervēta namatēvam vai viesim ar augstāko statusu, būs centrā ar seju pret austrumiem vai pret durvīm. Sēdvietas tiek sakārtotas pēc statusa, tie kuri ir augstāka ranga, tie sēž tuvāk goda vietai. (Kad ģimene notur banketu, tad goda vietā sēž viesis ar visaugstāko statusu un mājas saimnieks aizņem viss necilāko vietu.

Ja tiek lietoti apaļi galdi, tad sēdvietā, kas ir ar seju pret durvīm ir goda vieta. Vietas pa kreisi no šīs vietas ir otrās, ceturtais, sestās, utt. pēc svarīguma, kamēr tās kuras ir labajā pusē ir trešās, piektās, septītās un tā tālāk pēc svarīguma, līdz tās satiekās.

Ēdienkarte tiks izņemta Jūsu vietā, vai arī tiks noņemta iepriekš, un Jums nevajadzētu gaidīt, ka varēsiet izvēlēties savus ēdienu vai pat, ja kāds pajautās vai Jums garšo konkrēti ēdieni. Uz galda vajadzētu būt daudz ēdieniem, aptuveni 20. Tas ir veids kā izrādīt namatēva viesmīlību, kā arī respektu pret ciemiņiem. Namatēvs sāk mielastu saliekot gabalus no labākā ēdiena uz goda viesu šķīvja. Viesim pieklājas pagaršot nedaudz no katra ēdiena un atstāt nedaudz pārpalikumus uz šķīvja- kā zīmi, ka esat pietiekami paēdis. Uzmanieties! Ķīnieši uztver atturēšanos no alkohola ar aizdomām. Tas parasti tiek pārbaudīts maltītes beigās. Maltītes parasti beidzās ar vairākiem tostiem. Jums noteikti jāuzsauc tosts savam namatēvam (tā ir vienkārši pieklājība), bet Jums droši vien vajadzēs uzsaukt tostu daudziem cilvēkiem. No Jums sagaidīs, ka iztukšosiet glāzīti ar vienu malku un bieži, kad atstāsiet savu glāzīti tukšu, tā tiks atkal papildīta.

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Irbulīšu etiķete

Irbulīšu lietošana kļūst arvien biežāk sastopama Eiropā, ar austrumu restorānu pieaugumu. Ķīnā etiķete, kā tie tiek lietoti, ir attīstījusies gadsimtu gaitā un ir vērts zināt dažas lietas, lai nerastos nepareizs priekšstats un lai neaizvainotu.

Tā ir slikta etiķete piesist ar irbulīšiem pie bļodiņas malas; vienā laikā ubagi šādu skaņu izraisīja, lai pievērstu uzmanību. Nepieklājīgi ir uzdurt ēdienu ar irbulīti. Viss, kas ir pārāk sarežģīts, lai tiktu apēsts ar irbulīšiem, tiek tradicionāli ēsts ar karoti. Par sliktu etiķeti tie uzskatīts, ja ar irbulīšiem, kas atlikti malā, tiek norādīts uz citiem pie galda. Irbulīšiem nevajadzētu tikt vertikāli iedurtiem rīsa bļodā, jo tas atgādina vīraka rituālu, kurš simbolizē mirušo „barošanu” un nāvi vispār. Nepareiza irbulīšu turēšana metīs ēnu uz bērna vecākiem, kuriem ir pienākums mskolot savus bērnus. Tradicionāli, katrs izmanto savus irbulīšus, lai paņemtu ēdienu no šķīvjiem un ieliktu savā bļodiņā vai lai pasniegtu ēdienu no šķīvja vecākajiem cilvēkiem vai viesu bļodiņām. Mūsdienās tiek izmantoti servējamie irbulīši „kopienā izmantojamie irbulīši”. Tie tiek izmantoti, lai paņemtu ēdienu tieši no servējamā šķīvja; tad tie tiek nolikti pie šī šķīvja, kad cilvēks ir sevi apkalpojis.

Kad sēžat pie galda, ierasts paradums ir atļaut vecākajiem cilvēkiem pacelt savus irbulīšus pirms citiem.

Irbulīšus nevajadzētu izmantot ačgārni; ir „pieņemams” tos izmantot „atmuguriski” lai apmaisītu vai pārliktu ēdienu uz citu šķīvi (ja cilvēki to nevēlas ēst). Šī metode tiek izmantota tikai tad, ja nav servējamie irbulīši.

Nevajadzētu „rakt” vai „meklēt” savā ēdienā pēc kaut kā īpaša. Tas dažkārt tiek dēvēts kā „sava kapa rakšana” vai „kapa rakšana” un ir ārkārtīgi nepieklājīgi.

Ja noliekat irbulīšus uz bļodiņas tas nozīmē „Esmu pabeidzis”. Ja noliekat irbulīšus pie savas bļodiņas malas vai uz irbulīša, tad tas nozīmē, ka Jūs tikai ieturat pauzi starp ēšanu.

Biznesa dzīve

BUSINESS MODULE |

Kvalitātes Spiedogs

Rietumos zīmogi tika izmantoti priekš nozīmīgiem dokumentiem un vēstulēm. Zīmogs norādītu kurš ir vēstuli sūtījis. Dažreiz tie norādītu indivīda statusu. Dažreiz viņi norādītu profesiju. Ķīnā viņi ir saglabājuši savu versiju par zīmogu un to sauc par kvalitātes zīmi un tā tiek izmantota, lai legāli autorizētu biznesa dokumentus. Kompānijas kvalitātes zīme ir reģistrēta Industrijas un Komercijas Administrācijā un Sabiedriskās Drošības Biroja apstiprināta. Kompānijai var būt arī cita kvalitātes zīme, atkarībā no biznesa jomām un organizācijas lieluma. Tie, citu starpā, var būt priekš līgumiem vai finanšu dokumentiem. Tikai cilvēki, kuri atrodas uzticības vai pilnvaroto pozīcijās, var izmantot kvalitātes zīmi. Tas nozīmē, ka tas var darboties kā otrais apstiprinošais paraksta mērs un autorizācija kompānijas iekšienē.

Mazākas kompānijas var neizmantot kvalitātes zīmi tik plaši kā lielāki uzņēmumi. Rietumu kompānijām jābūt gatavām, ka tām var prasīt zīmogus un kvalitātes zīmes uz dokumentiem no ķīniešu kolēģiem, kuriem nav pazīstamas atšķirīgas biznesa prakses.

PARTNERS

Mescomp Technologies SA
Aleje Jerozolimskie 47
00-697 Warszawa
Poland
www.tech.mescomp.pl

University of Antwerp Management School
Sint-Jacobsmarkt 9-13
2000 Antwerp
Belgium
www.uams.be

International Certificate Conference e.V.
Bernier Heerweg 183
22159 Hamburg
Germany
www.icc-languages.eu

Fondazione Italia Cina
Palazzo Clerici – Via Clerici 5
20121 MILANO
Italy
www.italychina.org

Soros International House
Konstitucijos ave 23A
08105 Vilnius
Lithuania
www.sih.lt

EduActive
Pileckiego 104/149
02-781 Warsaw
Poland
www.eduactive.pl

Project No. **511727-LLP-1-2010-1-PL-KA2-KA2MP**

This project has been funded with support from the European Commission. The contents of this brochure reflect the views only of the Chinese for Europeans Project Partners, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

